

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет хімії, екології та фармації

Кафедра органічної хімії та фармації

СИЛАБУС

виробничої практики

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

підготовки	бакалавра
галузі знань	01 – Освіта
спеціальності	014 – Середня освіта (Хімія)
освітньо-професійної програми	Середня освіта. Хімія
форма навчання	денна

Силабус виробничої практики «Педагогічна практика» підготовки бакалавра, галузі знань 01 – Освіта, спеціальності 014 – Середня освіта (Хімія), освітньо-професійної програми – Середня освіта. Хімія, форма навчання – денна за навчальним планом 2020 року.

10 вересня 2021 р. – 11 с.

Розробник: Кадикало Елла Максимівна, доцент кафедри органічної хімії та фармації, кандидат хімічних наук

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри органічної хімії та фармації

протокол № 2 від 13 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри:

к.х.н., доцент

(Сливка Н. Ю.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика виду практики
Денна форма навчання	Галузь знань: 01 – Освіта Спеціальність: 014 – Середня освіта (Хімія) Освітньо-професійна програма: Середня освіта. Хімія Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Виробнича
		Рік навчання: 4-ий
		Семестр: 7-ий
Кількість годин / кредитів: 180 / 6		Консультації: 12 год.
		Самостійна робота: 168год.
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: *Кадикало Елла Максимівна*

Науковий ступінь: *кандидат хімічних наук*

Посада: *доцент кафедри органічної хімії та фармації.*

Контактна інформація: +83099 2282112 e-mail: Kadykalo.Ella@vnu.edu.ua

III. Опис дисципліни

- 1. Анотація курсу.** Силабус виробничої практики «Педагогічна практика» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за ОПП «Середня освіта. Хімія». «Педагогічна практика» є продовженням навчального плану студентів по закріпленню отриманих теоретичних знань на практиці. Практика дає правильну уяву про роботу у навчальних закладах. Поглиблення теоретичних знань чергується з набуттям певних умінь.
- 2. Мета і завдання навчальної дисципліни.** Метою «Педагогічної практики» є оволодіння студентами умінь та навиками педагогічної діяльності, формування у них професійних якостей вчителя, формування потреб систематично поповнювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній педагогічній діяльності, підготовка студентів до самостійної викладацької діяльності у середніх спеціальних навчальних закладах.
Основними завданнями педагогічної практики є: поглиблення і розширення теоретичних знань із спеціальних і педагогічних дисциплін, набутих студентами, застосування їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань під час практики; формування у студентів-бакалаврів психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі середньої загальноосвітньої школи; вироблення умінь організації основних форм навчання у середній загальноосвітній школі, застосування сучасних технологій і методик навчання; формування умінь професійного і

педагогічного спілкування з учнівською аудиторією; виховання у студентів досвіду викладацької роботи, морально-етичних якостей викладача середньої загальноосвітньої школи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.

3. Результати навчання (компетентності).

За результатами проходження «Педагогічної практики» студенти будуть володіти наступними компетентностями:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків, відповідно до вимог стандарту базової середньої освіти.

ФК 2. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.

ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль та оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.

ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів пробудження внутрішніх мотивів дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК 5. Забезпечення охорони життя і здоров'я учнів (у тому числі з особливими потребами), їхньої рухової активності в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ФК 6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

ФК 7. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.

ФК 8. Здатність користуватися символікою і сучасною термінологією хімічної мови.

ФК 9. Здатність розкривати загальну структуру хімічних наук на основі взаємозв'язку основних учень про будову речовини, про періодичну зміну властивостей хімічних елементів та їх сполук, про спрямованість (хімічна термодинаміка), швидкість (хімічна кінетика) хімічних процесів та їх механізми.

ФК 10. Здатність характеризувати досягнення хімічної технології та сучасний стан хімічної промисловості, їх роль у суспільстві.

ФК 12. Здатність чітко і логічно відтворювати основні теорії і закони хімії, оцінювати нові відомості та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної природничо-наукової картини світу відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство» в основній (базовій) середній школі.

ФК 13. Здатність здійснювати добір методів і засобів навчання хімії, спрямованих на розвиток здібностей учнів, на основі психолого-педагогічної

характеристики класу.

ФК 14. Здатність безпечного поводження з хімічними речовинами, беручи до уваги їх хімічні властивості.

ФК 15. Здатність до критичного аналізу й оцінки сучасних досягнень науки, генерування нових ідей під час розв'язування дослідницьких і практичних задач.

ФК 16. Здатність розробляти та управляти проектами.

ФК 17. Здатність соціально, відповідально та свідомо мотивувати людей, рухатися до спільної мети.

За результатами проходження «Педагогічної практики» студенти отримають наступні результати навчання:

ПРН 1. Знає основні історичні етапи розвитку предметної області.

ПРН 2. Знає загальні закономірності розвитку особистості, прояви особистісних якостей, вікові особливості учнів, психологію та основні закономірності сімейних відносин.

ПРН 3. Знає та розуміє принципи, сучасні методи, основні методичні прийоми, форми організації навчання певному предмету в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).

ПРН 4. Знає та розуміє індивідуальні особливості навчання різнорідних груп учнів, демонструє готовність застосовувати диференційні підходи до їх навчання, організовувати освітній процес з урахуванням їх особливих потреб.

ПРН 5. Оперує базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПРН 6. Добирає і застосовує сучасні освітні технології для формування в учнів предметних компетентностей та здійснює самоаналіз ефективності уроків.

ПРН 7. Володіє формами і методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, вміє відслідковувати динаміку особистісного розвитку дитини.

ПРН 8. Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, ефективно працювати автономно та в команді, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

ПРН 9. Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в діяльності сучасними етичними нормами, принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

ПРН 10. Здатний відповідально управляти комплексними діями і проектами учнів, які спонукають їх до самостійного прийняття рішень, подолання труднощів, прояву поваги до інтелектуальної праці та її результатів.

ПРН 11. Усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

ПРН 12. Використовує інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності; застосовує міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПРН 13. Знає хімічну термінологію та сучасну номенклатуру.

ПРН 14. Знає та розуміє основні концепції, теорії та загальну структуру хімічних наук.

ПРН 15. Знає вчення про періодичну зміну властивостей хімічних елементів та їх сполук, про будову речовини та розуміє взаємозв'язок між ними.

ПРН 16. Знає головні типи хімічних реакцій та їх основні характеристики, а також основні термодинамічні та кінетичні закономірності й умови проходження хімічних реакцій.

ПРН 17. Знає класифікацію, будову, властивості, способи одержання

неорганічних та органічних речовин та розуміє генетичні зв'язки між ними.

ПРН 19. Знає методи хімічного та фізико-хімічного аналізу, синтезу хімічних речовин, у т.ч. лабораторні та промислові способи одержання важливих хімічних сполук.

ПРН 20. Знає сучасні теоретичні та практичні основи методики навчання хімії у загальноосвітній школі.

ПРН 21. Уміє застосовувати знання сучасних теоретичних основ хімії для пояснення будови, властивостей і класифікації неорганічних і органічних речовин, періодичної зміни властивостей хімічних елементів та їх сполук, утворення хімічного зв'язку, направленості (хімічна термодинаміка) та швидкості (хімічна кінетика) хімічних процесів.

ПРН 22. Здатний виконувати хімічний експеримент як засіб навчання.

ПРН 24. Характеризує речовини і хімічні реакції в єдності якісної та кількісної сторін.

ПРН 25. Володіє різними методами розв'язування розрахункових і експериментальних задач з хімії та методикою навчання їх школярів.

ПРН 26. Уміє переносити систему наукових хімічних знань у площину навчального предмета хімії, чітко і логічно розкривати основні теорії та закони хімії.

ПРН 27. Уміє висловлювати судження про залежність властивостей речовин від їх будови.

ПРН 28. Знає, аналізує, узагальнює світові інновації у навчанні хімії та наукових дослідженнях для їх адаптації і використання у власній практиці.

ПРН 29. Здатний аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів.

Таким чином після проходження педагогічної практики бакалаври повинні знати: психологічно-педагогічні особливості сучасних вимог до уроків хімії в середній загальноосвітній школі; класифікацію уроків за навчально-виховними задачами і методами; типи уроків і їх структуру; задачі, методи і основні форми позакласної роботи з хімії; методичні підходи до вивчення курсу хімії у 7-11 класах; використання демонстраційного експерименту і технічних засобів навчання в навчальному процесі; форми і методи контролю знань, поточної успішності; методику організації, підготовки і проведення лабораторних, практичних і семінарських занять з хімії; вимоги до обладнання кабінету хімії.

Також вони повинні вміти: визначати й характеризувати мету і завдання шкільного предмету «Хімія», основні хімічні поняття, внутрішньопредметні й міжпредметні зв'язки; закладати основи знань про хімічну мову, найважливіші поняття і факти, закони й теорії, розкривати доступні узагальнення світоглядного характеру; формувати поняття про хімічний елемент, речовину, класифікацію речовин, властивості основних класів неорганічних, органічних сполук; встановлювати зв'язки між будовою, властивостями і застосуванням простих і складних речовин; розв'язувати задачі з використанням міжпредметних зв'язків і міжнародної системи одиниць, передбачені курсами хімії 7–11-х класів; класифікувати уроки за навчально-виховними задачами і методами; писати поурочні плани занять; складати конспекти уроків, завдання для проведення тестового контролю знань та умінь учнів, підготовка дидактичних матеріалів до лабораторних та практичних робіт з хімії; організовувати і проводити лекції, семінарські і лабораторні заняття як основні форми організації навчального процесу; використовувати технічні засоби навчання і здійснювати підготовку до

демонстраційного експерименту; аналізувати складність, актуальність та пізнавальний інтерес учнів при плануванні позаурочної роботи; виховувати на прикладах активне і дбайливе відношення до навколишнього середовища; використовувати активні методи (проблемного) навчання в навчальному процесі з хімії; розвивати практичні навички викладацької роботи протягом педагогічної практики; працювати з відповідною методичною літературою та застосовувати досвід інших вчителів у своїй педагогічній діяльності; здійснювати класне керівництво, проведення групової та індивідуальної роботи з учнями; організовувати позакласні заходи з хімії.

4. Етапи практики

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	1. Проведення установчих зборів, де визначаються порядок, мета та основний зміст проходження практики, конкретні завдання, які повинен виконати студент, звітність з практики. 2. Проведення організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: – інструктажу про порядок проходження практики; – інструктажу з техніки безпеки.
2. Ознайомлювальний	1. Ознайомлення з навчальним закладом, досвідом його роботи, традиціями, особливостями; 2. Ознайомлення зі структурою, змістом навчальних програм з предмета; 3. Ознайомлення з плануванням роботи вчителів-предметників; 4. Ознайомлення з плануванням виховної роботи класного керівника.
3. Основний	<i>Протягом педагогічної практики з метою оволодіння головними педагогічними вміннями та навичками студенти:</i> – вивчають досвід роботи вчителів, зокрема вчителя-предметника (відвідують навчальні заняття і позанавчальні заходи); – аналізують разом з учителем, студентами-колегами процес організації навчально-пізнавальної, позакласної діяльності учнів, педагогічної взаємодії вчителя зі школярами під час проведення занять, заходів; – з керівниками практики, вчителями освітньої установи обговорюють сутність, особливості, інноваційні підходи до організації навчально-виховного процесу, педагогічної взаємодії з учнями; – опановують методику написання плану-конспекту навчального заняття, плану-сценарію виховного заходу; – ознайомлюються зі змістом навчального предмета, зокрема навчальних посібників, підручників (досконало вивчають зміст, розділи, теми, з яких проводять навчальні заняття); – застосовують різні типи навчальних занять, методів і форм організації навчання, що спонукають учнів до активної діяльності в позиції суб'єкта; – самостійно готуються до навчальних занять із застосуванням сучасної додаткової методичної

	літератури; – організовують навчальні заняття з предмета (1–2 залікових), дотримуючись необхідних вимог; – ознайомлюються із колективом класу, в якому працюють як помічники класного керівника; налагоджують і підтримують позитивні взаємини з учнями, спілкуються з ними між заняттями та у позанавчальний час, виявляють інтерес до їхнього життя, допомагають їм у подоланні труднощів у навчанні, міжособистісному спілкуванні тощо; – разом із класним керівником організовують дозвілля учнів, самостійно проводять один виховний захід із урахуванням плану виховної роботи в класі, потреб та інтересів учнів; – проводять наукові дослідження з метою психолого-педагогічного вивчення рівня розвитку колективу, міжособистісних стосунків учнів; – організовують індивідуальні дослідження з метою вивчення рівня розвитку учнів, особливостей їхньої навчально-пізнавальної діяльності, їхніх потреб та інтересів, сутності педагогічних явищ, педагогічної діяльності тощо; – обов’язково відвідують і аналізують залікові навчальні заняття і виховні заходи, проведені однокурсниками; разом із керівниками практики і вчителями освітнього закладу доброзичливо у формі діалогу виявляють сильні і слабкі сторони проведених занять, визначають шляхи удосконалення студентами організації навчально-виховного процесу; – опановують методику ведення шкільної документації, (перевірка учнівських зошитів, самостійних і творчих робіт; ведення класних журналів, записів в учнівських щоденниках тощо); вивчають індивідуально-особистісні риси, особливості поведінки, діяльності учнів.
4. Підсумковий	<i>По закінченню педагогічної практики студенти подають такі підготовлені документи:</i> – письмовий звіт студента про виконану під час практики роботу, власні враження, побажання щодо поліпшення організації практики; – характеристика практичної діяльності студента, складена вчителями освітнього закладу і затверджена дирекцією; – плани-конспекти залікових навчальних занять; – аналіз навчального заняття, проведеного колегою (для студентів, які проходять індивідуальну підпрактику, – самоаналіз навчального заняття); – план-сценарій (план-конспект) залікового виховного заходу; – психолого-педагогічна характеристика класу; – письмовий (відео) звіт студента про проведену під час практики профорієнтаційну роботу серед учнів; – індивідуальне завдання – дослідження педагогічних явищ.

5. Види (форми) індивідуальних завдань

Індивідуальне навчально-дослідне завдання спрямоване на загальну дидактичну мету – розвиток умінь самостійного наукового пошуку в руслі обраного фаху, а також оволодіння сучасними методами наукових досліджень.

Студент самостійно обирає найбільш оптимальний, на його думку, спосіб проведення дослідження (вивчення передового педагогічного досвіду, спостереження, аналіз учнівських робіт, бесіда, інтерв'ю, анкетування, тестування, написання творчих робіт, педагогічний експеримент тощо).

№ з/п	Назва теми (приклади)
1.	Вивчення ціннісних орієнтацій молоді.
2.	Вияв і аналіз суджень, оціночних уявлень учнів стосовно національних та загальнолюдських вартостей.
3.	Аналіз та вияв причин розбіжності між судженнями учнів та їхніми почуттями, поведінкою.
4.	Визначення ставлення учнів до форм, методів, засобів виховної роботи, що застосовуються у певній освітній установі.
5.	Вивчення впливу успіху учнів у навчальній діяльності (психологічної атмосфери у процесі навчання) на їхній особистісний розвиток (самооцінку, здібності, поведінку, мотивацію учіння тощо).
6.	Вияв та аналіз рис педагога, які високо оцінюються учнями.
7.	Дослідження характеру, вияву впливу та порушення педагогічного такту у сучасному навчально-виховному закладі.
8.	Вияв і характеристика засобів, прийомів емоційного впливу учителя на учнів.
9.	Вивчення та аналіз особливостей педагогічного спілкування сучасного учителя (з учнями, колегами, батьками).
10.	Дослідження особливостей педагогічної майстерності сучасного педагога.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента: студент повинен виконати усі завдання виробничої практики.

Політика щодо академічної доброчесності: усі завдання студент повинен виконувати самостійно.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку не проходження виробничої практики без поважної причини студент може бути не допущений до заліково-екзаменаційної сесії. У випадку не проходження педагогічної практики через поважні причини студенту може бути дозволено пройти дану виробничу практику у наступному семестрі.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік.

Результати «Педагогічної практики» оцінюються у 100 балів згідно змісту виконаних завдань.

Оцінювання результатів практики

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Теоретична підготовка: – глибоке та ґрунтовне знання програмного матеріалу, його основоположних наукових фактів, понять, світоглядних ідей; – володіння матеріалом під час проведення уроків.	10
2. Психолого-педагогічна майстерність: – педагогічний такт; – комунікабельність; – не конфліктність.	5
3. Особистісні характеристики: – дисциплінованість під час проходження практики; – самостійність; – професійна спрямованість.	5
4. Оцінювання процесу проходження практики: – уміння складати план-конспект уроку; – проведення уроків, виховних заходів; – дотримання правил техніки безпеки проведенні хімічних експериментів; – ведення робочого журналу.	20
5. Оцінювання звітної документації: – план-конспект уроку; – сценарій виховного заходу; – психолого-педагогічна характеристика класу; – письмове оформлення матеріалів практики згідно встановлених вимог.	20
6. Оцінювання допоміжної документації : – загальне оформлення щоденника; – оформлення допоміжної документації (конспекти уроків, аналіз уроків); – звіт щодо проведення профорієнтаційної роботи серед школярів.	10
7. Захист практики	30
Сума	100

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література

Основна:

1. Марцинко О. Е. Методика викладання хімії: методичні вказівки та завдання для самостійної роботи. Під. ред. проф. І. Й. Сейфулліної. Одеса: «Одеський національний університет імені І.І. Мечникова», 2015. 60 с.
2. Бартко Ж. В. Інтерактивні уроки під час вивчення хімії на профільному рівні. Х.: Вид. група «Основа», 2014. 96 с.
3. Староста В. І., Сомов В. М., Кормош Ж. О. Проведення занять з хімії в середніх та вищих навчальних закладах: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – 232 с.
4. Брюховецька І. В. Методика викладання хімії. Теоретичні основи. Модуль І [тексти лекцій для студентів спеціальності «Біологія. Хімія»]. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2010. 282 с.
5. Буринська Н. М. Методика викладання хімії: теоретичні основи. К.: Вища школа, 1987. 255 с.
6. Максимов О. С. Методика викладання хімії. Практикум [навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл., які навч. за спец. “Педагогіка і методика середньої школи. Хімія”]; ред. О. Г. Молдованова. К.: Вища шк., 2004. 167 с.
7. Методика викладання шкільного курсу хімії. Посібник для вчителя / Н. М. Буринська, Л. П. Величко, Л. А. Липова та ін. / Під ред. Н. М. Буринської. К.: Освіта, 1991. 350 с.
8. Шулдик Г. О., Шулдик В. І. Педагогічна практика: Навчальний посібник для студентів педагогічних вузів. К.: Науковий світ, 2000. 143 с.

Додаткова:

1. Методичні рекомендації щодо оформлення матеріалів практики.
2. Підручники з хімії для учнів шкіл згідно оновлених навчальних програм Міністерства освіти України.
3. Методика викладання хімії: Формування знань про основні хімічні теорії та хімічні поняття. Конспект лекцій / Укладач: Е. М. Кадикало. Луцьк: П “Зоря–плюс” ВОО ВОІ СОІУ, 2019. 136 с.